

Nemes gesztusok

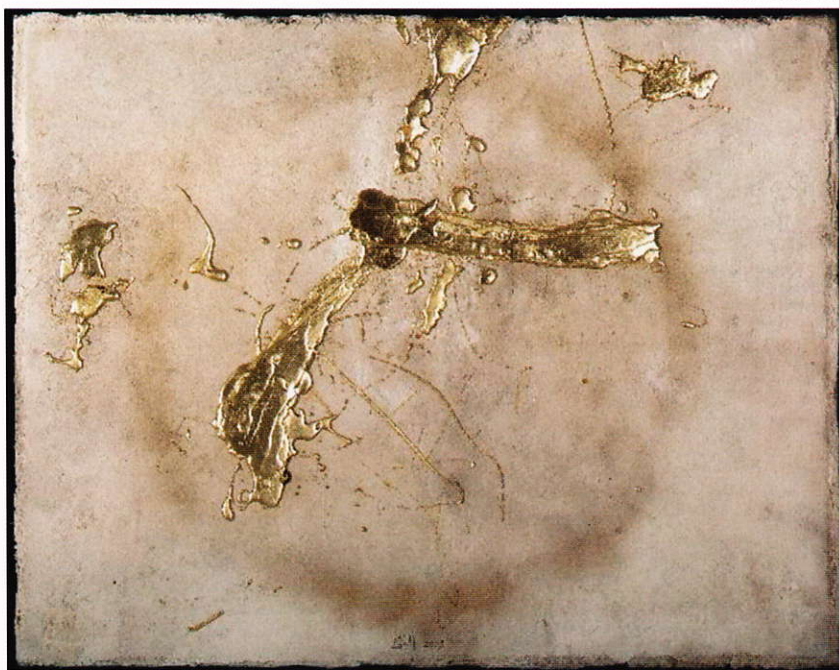
Záborszky Gábor kiállítása

■ Raiffeisen Galéria, 2012. XI. 5–2013. I. 6.

Fotó: Pecsics Mária

Legyünk kissé ódivatúak. Tapsikol a szívünk, örül a lelkünk, felemel a földtől bennünket Záborszky Gábor kiállítása. Lehet, hogy mindez talán romantikus hangzik, de működik. És ez még akkor is így van, ha Záborszky nyilván nem terápiás célzattal készíti a munkáit, elsődleges szándékai között aligha szerepel a lelkek áporodott levegőjének kiszellőztetése. Záborszkyt, ahogy a művészeket általában, önösebb érdekek vezérlik: életművének konzekvens továbbépítése. Teszi a dolgát, és az csak hab a tortán, ha a végeredmény jótékony mellékhatással is bír. Ugyanakkor a művek összefüggésrendszerei, művészettörténeti vonatkozásai, posztmodern műveletei, anyaghasználata így együtt lesznek felelősek az emelkedett derűért. És itt utalok mindjárt a *Korlátozott mozgástér* (2012) című műre, amely például a Jackson Pollock-i hagyományt olyan szellemesen értelmezi, hogy még annak is „bejön”, aki soha nem hallott a líra máig ható fejleményéről.

A távolról festményeknek tűnő Záborszky-műveken a hol sötétebb, hol világosabb háttér elé kerülő ezüst és arany, lágyan geometrikus, máskor egészen szabad, szétrobbanó, szétcsapódó cseppet, ecsetvonásokat idéző gesztusok különös kontrasztokat, térbeli viszonyokat, arányokat, a *semmit* és a *vant*, az eszmét és a matériát, s más efféle formai-metafizikai tartalmakat idéznek meg. Az anyagfestmények, a festményreliefek új értelmet, új jelentést adnak a művész saját bejáratú és az egyetemes absztrakciónak, absztrakt jelrendszereknek. Záborszky „anyagba” rakja át a festészeti alapot, hogy így tudja új fényben megmutatni az em-



Záborszky Gábor:

Erről álmodtam
2008, vegyes technika,
80×100 cm

beri kultúra nagy
alapélményeit.

Záborszky materiális minőségei újraértelmezik, átírják, megzavarják a formák, a formaképletek egymáshoz való viszonyát. A kiállítás címe is erre a műveletre hívja fel a figyelmet: *Megkomponált gesztusok*. A szavak a művészet két standard alkotóelemére avagy rendezőelvére utalnak, amelyek a nietzschei apollói és dionüszoszi dichotómiát (is) hordozzák. A kompozíció a rend, a tisztaság, az áttekinthető szépség fundamentális kelléke, míg a gesztus a mélyről jövő, szabad és harsány lélekvillanás. Más a habitusuk, más-más habitusú művészt, nézőt feltételeznek, de létük mégis egymásra utalt. A szerkesztettség, a mérnöki váz láttatja a művön belül igazán szabadnak a gesztust, miközben a gesztus bölcs nyugalommal vérteli fel a rend koordinátáit.

Oké, mondhatjuk, ezt már ismerjük. Záborszkyknál ez azért kissé komplikáltabb. A feszes fundamentum, a kompozíciós alap nála ugyanis „homok-”, laza szerkezetű matériára épül, a gesztus a légies mély lélekvillanások, lélekcseppek aranyban és ezüstben, nemesfémekben rögzülnek. (Mindez egy bank hasában külön morális üzenettel bír, még ha kissé didaktikus is így külön hangsúlyozva.) A kiállítás két legkorábbi, 2008-as munkájának gesztusai még az eredendő, személyes élményekre fókuszálnak, míg az azt követők többségében „ugyanezek” a gesztusok a maguk sajátos módján filozófiai kérdésekhez, művészeti hagyományokhoz is hozzászólnak.

Belső világunk rezdülései, a mulandó „színek” stabilabb alapot jelentenek az életünkben, mint az öröklét törvényei? Záborszky Gábor mindenesetre a komponáláshoz szükséges fegyvellemel fordul felénk.